

Woensdag 7 juni

6.30

Het schip stampst en schommelt, voortdurend vlaagt boegwater tegen de ramen van mijn 'appartement' vlak achter de voorplecht. Aan de overkant van de grote watervlakte zie ik het zoveelste imponerende industriecomplex: pijpen, kranen, opslagtanks, gebouwen, torens, en schepen daartussen. Daarboven een prachtige wolkenlucht, zo Hollands als je ook mag verwachten boven het Hollands Diep.

Om zes uur zijn we losgekoppeld van de Rowena (of zoiets), die zelf aan een grote dukdalf vastzat gewoon op het 'open water' van het Hollands Diep.

De brug bij Moerdijk zijn we net gepasseerd, we varen nu richting Willemstad en de Volkeraksluizen. Op het Volkerak nemen we de 'afslag' Schelde-Rijnverbinding richting Bergen op Zoom en Antwerpen, om uiteindelijk in Brussel aan te komen. Daar zal de Alm met z'n buik vol graan worden gelost bij broodfabriek Ceres.

*Toen ik **maandagavond** in Zwolle werd opgehaald door Pieter en Adri Romijn en de kleine Jozua, had ik geen idee waar ik die nacht zou slapen. Ja, op hun schip, maar verder... Het bleek Haltern te zijn, even boven Recklinghausen. Daar lag de Alm op een ydillische plek in het Wesel-Datteln-kanaal, met de neus richting Wesel. Dit betrekkelijk korte kanaal heeft zes sluizen, waarvan Alm er in Haltern al drie achter de rug had. Het loopt namelijk richting Rijndal en heeft een verval van 45 meter. Heel apart, om in zo'n sluis ruim zeven meter te zakken. Dat vergt geregelde en vakkundige verplaatsing van het zware touwwerk waarmee het schip tegen de sluismuur wordt gehouden. Overigens had de Alm in Haltern al een hele reis achter de rug, het graan was namelijk geladen vlakbij Maagdenburg.*

Intussen lijkt het weer iets minder ruw, tussen de flatsen boegwater door zie ik aan de overkant Willemstad liggen geloof ik. Klopt, want in de verte zie ik ook de enorme brug over het Hollands Diep. Maar de zon is alweer weg en de wind nog harder dan tevoren, er staan grote schuimkoppen op de golven. Ik zie haast niks meer met al dat boegwater tegen de ramen.

8.30

Totaal verkleumd zit ik weer achter de computer na ruim twintig minuten buiten, maar de Volkeraksluis wilde ik niet missen. Indrukwekkend sluisencomplex! Met die harde wind is het houden en keren in maar ook vlak vóór de sluis. We moesten geruime tijd wachten voordat Laetitia eruit voer en wij naar binnen konden. Daar lag het schip door de wind tegen de wand gekleefd, er werden geen touwen gebruikt. Maar nu varen we dus op het Volkerak, ook al zo'n enorm breed water. Het stampen en flatsen is zo mogelijk nog heviger. Hoge golven, behoorlijke deining. Weinig schepen. Eerst een kop koffie.

***Gisteren, dinsdag** begon de dag – om zes uur – heel rustig. Lekker op een stoeltje op de voorplecht gezeten. Hoe meer we de Rijn naderden, des te harder begon het te waaien. Eenmaal op de Rijn stond er een echt harde wind. Er was veel te zien op de rivier: aardig wat schepen in soorten en maten. Harde wind werd zo langzamerhand stormachtig, maar met stug doorvaren ben je, voorbij de landsgrens, zomaar op de Waal. Na Nijmegen belde Adri mij dat het eten klaar was. Dat betekende dat ik uit mijn huisje voorop 86 meter naar achteren moest lopen, naar de stuurhut. Drijfnaat tot aan mijn knieën kwam ik daar aan, een golf sloeg over de (lage) looprand langs het schip. Daar kun je je trouwens wel goed vasthouden aan een railing, en natuurlijk altijd zwemvest aan zodra je een stap buiten de deur zet.*

---

1 Knipoog naar de scheepsjournaals van kapitein Jan de Groot.

*Smakelijk gegeten bij de schippersfamilie in de stuurhut, al varende. Dus Pieter bleef al etend achter de knoppen, handels en schermen zitten. Er zit een enorm stuk techniek aan en in zo'n schip – boot mag ik niet zeggen van Jozua – waar ik wel het een en ander over gevraagd en gehoord heb, maar wat ik niet kan weergeven. Ga zelf maar varen als je 't weten wil.*

*Niet te lang gebleven bij de Romijnen, want ik moest die 86 meter weer terug dus wachtte een 'rustig' momentje af om wind, regen en golven weer te gaan trotseren. Adri en Pieter hadden gezegd dat Gorkum het einddoel van de dag was. Af en toe keek ik op de grote waterkaart die in mijn huisje hangt en probeerde ik wat te zien door het raam, om me te oriënteren maar dat lukte niet zo. Tegen tien zouden we in Gorkum kunnen zijn en tegen elfen belde ik maar eens 'naar achteren', waar Gorkum toch bleef. Daar waren we natuurlijk allang voorbij, het bleek daar te vol dus voeren we door tot bij de Moerdijk. Nog steeds storm, regen enzovoort en dan ook nog donker. Leuk spannend, maar dat laatste toch net iets te veel om rustig te gaan slapen. Kwart voor twaalf lagen we stil, vast, beter gezegd, aan een ander schip. Het geklots en gebonk ging de hele nacht door. Toch heb ik vannacht goed geslapen – tot zes uur.*

## **12.45**

Een uurtje in de stuurhut geweest, op blote voeten heen en terug om mijn droge paar schoenen niet ook nog nat te maken. Het andere paar is nog steeds sijknat, leren schoenen zijn helaas niet uit te wringen.

Inmiddels varen we allang op het Rijn-Scheldekanaal, een oase van rust na het Volkerak. De stormachtige omstandigheden daar waren zelfs voor Pieter en Adri 'buitengewoon', niet echt leuk meer vond Adri. Zojuist hebben we de Kreekraksluis gehad - Adri aan het roer en Pieter bij de touwen - en zijn dus in België. Het was echt proppen in die sluis, er gingen vijf middelgrote schepen in tot mijn verbazing. Nog één sluis om op de Schelde te komen en dan zijn we al bijna in Antwerpen. Dan ga ik weer naar de stuurhut vanwege het uitzicht, want we varen langs het oude centrum. Daarna is het niet ver meer naar Brussel, waar de lading gelost wordt. Dat gaat wel zo'n twaalf uur duren, heel lang in verhouding. In Rotterdam zou het lossen drieënhalf uur duren... Het gaat hier om 1300 ton graan wel te verstaan. Het ruim van de Alm is 60 bij 9,5 meter.

## **14.45**

Varend op de Rijn met z'n oplopende oevers was er nog veel te zien van de bewoonde wereld, maar op de kanalen benemen de met gras en bomen begroeide oevers doorgaans het zicht op wat er achter ligt, afgezien dan van de industriegebieden. Soms ligt een plaats dicht aan het water en steekt er nog wat van uit boven de oever. Waal, Hollands Diep en Volkerak zijn te breed om überhaupt nog iets te zien van bebouwing op de oever, het Volkerak is wel drie kilometer breed. Sightseeën is er dus niet bij, mijn trip gaat echt om het varen zelf en het verschijnsel binnenvaart als zodanig. Maar af en toe word je dan toch getrakteerd op een stad aan het water, gisteren was dat Nijmegen en vandaag Antwerpen, een feest der herkenning!

## **Donderdag 8 juni**

### **6.45**

's Morgens ben ik aardig 'schrijfs', begin al bij mijn eerste kopje thee, maar 's middags zakt dat af. Betekent dat ik ook nu de rest van gisteren moet inhalen, maar eerst vertel ik over dit moment. De Alm ligt aan de kade bij een grote oude meunerie oftewel meelfabriek. Rondom langs het water dezelfde soort fabriekachtigheid. Toen ik net mijn kop uit het luik stak, zag ik een grote kraan met een zuiger eraan de tarwe uit het ruim zuigen. Een mannetje in een 'schuifkarretje' beneden in het ruim schoof af en toe het graan richting zuiger. Pieter kwam eraan en begon aan de touwen te werken: niet de kraan

maar het schip verplaatst zich om de zuiger op de juiste plaats te krijgen. Arme Pieter, alwéér nauwelijks nachtrust want van tijd tot tijd moet het schip dus verplaatst én de luiken verschoven. Gisteravond kwart voor elf is het lossen begonnen...

**Gistermiddag** na Antwerpen was het een rustige en overzichtelijke reis naar Brussel. Eerst nog een sluis om van de Schelde in het Zeekanaal Brussel-Schelde te komen – ja, er kunnen heuse zeeschepen naar Brussel varen als ze niet te groot zijn –, daarna nog een sluis en verder alleen nog maar bruggen. Fris wolken-zonnig weer, nog steeds aardig wat wind, maar ik kon het toch goed uithouden op mijn stoeltje op de voorplecht. En hier af en toe een dorpje met een kade aan het kanaal, en echte Belgische huizen erop, van die afgesneden plakken huis. Rond zes uur had Adri een heerlijk ovengerecht klaar, tijd om weer naar achteren te gaan. Adri had het die middag druk met telefoneren naar de fabriek, 't kostte veel moeite om iemand te pakken te krijgen die enige duidelijkheid kon verschaffen over het lossen van het schip. En dan nóg, Belgische duidelijkheid is wat anders dan de Nederlandse, begreep ik van haar. Rond negen uur kwamen we bij meelfabriek Ceres aan, ten noorden van Brussel. Er werd een zak met een monster van de lading overhandigd. Stel dat die werd afgekeurd, dan 1300 ton graan weer terugbrengen naar Maagdenburg? Moet ik nog vragen. Maar er ging gelost worden, om tien uur beginnen. Dat werd dus kwart voor elf.

### 13.35

't Is wachten tot het schip leeg is, dus nu hadden we de tijd om warm te eten. Straks komt het sluizenwerk weer voor Pieter en Adri: zij stuurt dan en hij werkt aan de touwen. Ze communiceren via een apparaat. Zelf heb ik me voorgenomen om op de terugweg wat meer te lezen, blokfluiten en transcriberen, want het is heel knus in mijn huisje voorop met uitzicht op het water en de voorbijvarende schepen. Pieter van der Lugt vroeg me of ik nog eens langskwam om muziek te maken, vandaar de fluit. En Sytske Hofstee heeft nog een transcriptie van me te goed. Ik heb Adri trouwens nog gevraagd of er wel eens een lading wordt afgekeurd: jazeker! Meestal onderhandelt de koper dan met de verkoper over een lagere prijs. De schipper is niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de vracht, bij het laden controleert de verkoper het schip en zet z'n handtekening, dus dan kan de schipper niet meer aansprakelijk worden gesteld. Oja, en nog iets: van Brussel heb ik enkel de industrie gezien ter weerszijden van het kanaal naar de meelfabriek, in tegenstelling dus tot Nijmegen en Antwerpen.

### Vrijdag 9 juni 9.45

Om half negen werd ik wakker, meteen de kop door het luik en we zaten in een sluis. Niks gemerkt van het wegvaren van Willemstad. Bij het passeren van de sluis zag ik nog net Sluizen Volkerak Noord staan, snapte er niks van want Willemstad ligt toch ná de sluizen? We zijn namelijk vannacht na de Kreekmeersluis doorgevaren, want daar was het overvol. Nu na een kop koffie eerst maar koffer pakken en huisje aan kant maken, geen idee hoe laat we in Sliedrecht zullen zijn. Dat is het einddoel voor vandaag, het schip gaat daar op de werf en wij gaan met de auto naar Zwolle.

**Gistermiddag** was het prachtig weer toen wij wegvoeren van de meelfabriek, rond een uur of drie geloof ik. Veel op het dek gezeten, Antwerpen weer voorbij zien komen en na de stad het indrukwekkende bijbehorende havengebied. Onvoorstelbaar, die eindeloze hoeveelheid schepen, kranen en industrieën. Een andere wereld maar ook de onze. Toen het donker werd, aan het werk in mijn huisje: transcriberen.

### 11.00

Huisje aan kant, en nu maar eens 'naar achteren', naar de stuurhut. (Na enige foto's van huisje). Inmiddels weer veel breed water gezien, maar weet niet goed welk. Het regent. Nu vooral I-phone meenemen want de schippersfamilie staat nog niet op de foto.

## **20.00 uur**

Alweer thuis! 't Mag nu dus geen scheepsjournaal meer heten.

Hoe en waar het nou precies gegaan is vannacht met sluizen en ligplaats is mij niet helemaal duidelijk geworden, dat laat ik nu maar even zitten. Wel weet ik nog dat we vanaf een uur of elf voor de Kreekmeersluis lagen te wachten om geschut te worden, we waren geloof ik 'de derde schutting'. Er kwam ook nog zo'n 'bejaardencruiseschip' naast, nee áán ons schip vastleggen. Ik had het volle zicht op al die gezelligheid en dacht, daar is niks mis mee. Maar zoiets niet voor mij, zullen jullie begrijpen; ik zat geheel op mijn plek op de Alm. De sluis was weer een bijzondere ervaring: wij lagen naast een grote 'olieboot', 't ging nèt, dacht ik. Maar Pieter relativeerde weer eens.

Aangekomen in Sliedrecht (rond 11.00 uur dus) waar het schip op de werf moest, aten we nog even wat boterhammen. Jozua van bijna zes had mij toen al rondgeleid in de woning van de schippersfamilie die zich onder het stuurhuis bevindt: een ruim en gezellig huis. De Romijnen zetten me – volgens mijn wens - op de trein in Sliedrecht. Zodat ik de tijd op het schip kon overbruggen naar de 'gewone' tijd in Leeuwarden: morgen ook nog het concert van ons Vocaal Ensemble Leeuwarden.

PS De familie Romijn is als schippersfamilie behoorlijk bekend met Zwartsluis; was grappig, al die wederzijds bekende namen.

## **Epiloog**

't Is nu zondagmiddag. Gisteren was het vooral bijkomen van mijn avontuur, maar ik heb toch nog wat geoefend voor ons concert 's avonds in de Waalse Kerk. Vanmorgen ouderlingendienst om 11.00 uur in de Grote Kerk, waarbij ik organist Theo Jellema sprak, die ons gisteren begeleidde bij een paar onderdelen van het concert. Hij vond dat we goed gezongen hadden; dat ik zelf nog steeds een beetje aan het 'binnenvaren' was, had dus geen nadelig gevolg gehad voor het concert. De verleiding is groot, om al het bovenstaande nog eens aan een kritische blik te onderwerpen maar ik doe het niet! Zo gedetailleerd als hierboven schrijf ik zelden. Maar wees ervan verzekerd dat ik de meeste details heb weggelaten!